

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 5455

Tarih : 14.05.2024

12234

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir GÖKTAŞ tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Celal FIRAT
İstanbul Milletvekili

Türkiye’de engelli yurttaş sayısının resmi verilerle 12 milyon kişi üzerinde olduğu ve aileleri ile birlikte toplumun yarısına yakınının engellilik politikalarından etkilendiği bilinmektedir. Devam eden ekonomik kriz, savaş, iş cinayetleri, trafik kazaları, aile içi şiddet ve yetersiz sağlık ve eğitim hizmetleri engelliğin en temel nedenleridir. Bu ülkede engelli olmak ayrımcılığa ve hak ihlaline sistematik bir şekilde maruz kalmaktır.

10-16 Mayıs Engelliler Haftası, engellilerin sistematik olarak maruz kaldığı ayrımcılığa ve hak ihallerine dikkat çekmek ve güçlü bir kamuoyu oluşturmak için tanımlanmış bir dönemdir. 160’a yakın ülkede engellilerin sosyo-ekonomik, siyasal ve kültürel haklarının geliştirilmesi amacıyla bu haftada tüm topluma, kamuoyuna, basına ve sivil topluma duyarlılık çağrıları yapılmaktadır.

Engellilere yönelik kamusal hizmetlerin yetersizliği ve toplumda maalesef yerleşik olan ötekileştirme dili, engellilerin kapalı mekanlarda hapis kalmasına yol açmaktadır. Sayıları milyonlarla ifade engelliler için, engellerin salt fiziksel olmadığını bilinmelidir. Günlük dilden mevzuata, sanatsal ürünlerden medyaya varana kadar engellilere yönelik ayrımcılık, eşitsizlik ve ötekileştirme söylemi her gün yeniden inşa edilmekte ve bunun önüne geçmek için gerekli politikalar yaşama geçirilmemektedir.

Türkiye’nin 2009 yılında imzalayıp onayladığı BM Engelli Hakları Sözleşmesi ve Engelli Hakları Kanunu yaşama yansımamaktadır. Bu kapsamda uygulaması 2005’ten 2024’e ertelenen erişilebilirlik mevzuatı artık geciktirilmeden, ertelenmeden eksiksiz bir şekilde uygulanmalı; kentler, mekanlar, yollar, binalar dışında kurum internet siteleri, müfredat ve mevzuat erişilebilir olmalıdır.

Engellilerin temel hakları için acil yapılması gereken listesi çok uzun değil ve bunun için gerekli olan bütçe de çok büyük değildir. Ancak 12 milyon engellinin bütçedeki payının yüzde 1,6 olduğu bir yerde engelliler için bir kamu hizmetinden söz edilemez. 11 trilyonu aşan merkezi bütçe içerisinde sadece yüzde 1,6’lık bir payın, nüfusun yüzde 12,29’unu oluşturan engellilere ayrılması büyük bir adaletsizliktir.

İktidarın politikasızlığı, engelliler için daha yoksul ve yoksun bir yaşama neden olmaktadır. Engellilere ödenen ödenekler enflasyon karşısında erimiştir. Atama bekleyen engelli sayısı yüzbinleri bulmuştur. Anadili Türkçe olmayan engelliler, mülteci engelliler, kadın engelliler çoklu bir ayrımcılıkla karşı karşıyadır. Engelli kadınlara yönelik ayrımcı söylem ve pratikler derhal durdurulmalıdır. Engellilerin tüm farklılıklarıyla haklarına erişebilmesi için sadece Türk İşaret dili ve sadece Türkçe ile değil, bu ülkede yaşayan tüm halkların diliyle kamusal hizmet erişimi olmalıdır. Eğitim ve sağlık imkanlarından resmi dil Türkçe'yi bilmediği için doğru şekilde yararlanamayan yüzbinlerce engellinin, tüm haklarına erişimi için anadillerinde de hizmet sunumu olmalıdır. Özellikle otistikler için alternatif iletişim yöntemleri ve yeni diller geliştirilmeli, eğitim adı altında otistiklere yönelik şiddet ve insan hakları ihlalleri durdurulmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Kamuda çalışan engellilerin son istihdam rakamları nedir? Kamuda engelli istihdamı zorunluluğunu yerine getirmeyen kurum var mıdır? Varsa neden doldurulmamaktadır?
- 2- Korumalı iş yerinde çalışan engellilerin karşılaştıkları sorunlar nasıl çözülmektedir?
- 3- Özel eğitim uygulama okullarından mezun olan çocukların kaç bir işte çalışabilme yetebilirliği ile mezun olmaktadır? Kaç iş bulabilmektedir? Sürekli olarak çalışanların sayısı kaçtır?
- 4- Engellilere yönelik her türlü şiddetin önlenmesi hakkında yasal bir düzenleme var mıdır? Mahkemelere intikal eden vakaların caydırıcılığı için öngörülen cezai yaptırımlar nelerdir?
- 5- Engelli Ebeveynlere yönelik sosyal, ekonomik ve psikolojik destek anlamında sağlanan nakdi ve ayni yardımlar nelerdir?
- 6- Görme engellilerin eğitim ve istihdamına yönelik politikalarınız nelerdir?
- 7- Böbrek nakli bekleyenlerin yaşadığı sorunlar nasıl çözülecektir?
- 8- SMA hastalarının yaşadıkları sorunların çözümü için politikalarınız nelerdir?
- 9- Koltuk değneği kullanıcısı olan engellilerin yaşadıkları sorunların çözümü noktasında bir çalışmanız var mıdır?
- 10- COVID 19'un engellilerin yaşamına etkileri hakkında bir araştırmanız var mıdır?
- 11- Engellilere yönelik ayrımcı dilsel, sosyo-kültürel ve geleneksel yapıların teşhisi/tespiti ve engellenmesi hakkında bir çalışmanız olacak mıdır?
- 12- Ana dilleri Türkçe olmayan Türkiye vatandaşı ve mülteci engellilerin zeka skorlarının dile göre değişkenlik gösterip göstermediği, varsa bir farklılık uygulanan testin işlevsel olması için dil uyarlamaları yapılmakta mıdır?
- 13- Bütünleştirme uygulamaları kapsamında ana dili farklı olan çocukların eğitimleri konusunda ne tür düzenlemeler yapılmaktadır?
- 14- Medya ve basın dilinde engellilere yönelik ayrımcı dil ve söylemlerin tespit edilmesi ve önlenmesi hakkında neler yapılmaktadır?
- 15- Engellilerin ALO 183'e erişiminde anadil, teknik yetersizlikler, kadro yetersizliği ve yetersiz yönlendirme sorunlarının aşılması için bir çalışmanız var mıdır?
- 16- Anadili Türkçe olmayan engellilere kamu hizmetleri nasıl verilmektedir?